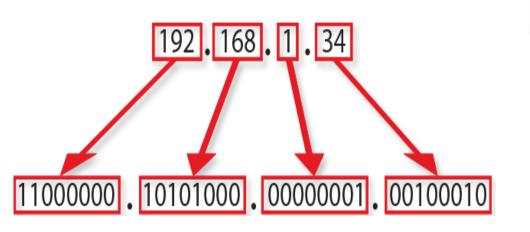
ALT AĞLARA BÖLME (Subnetting)

Arif GÜNEL BLP110 Ağ Teknolojileri

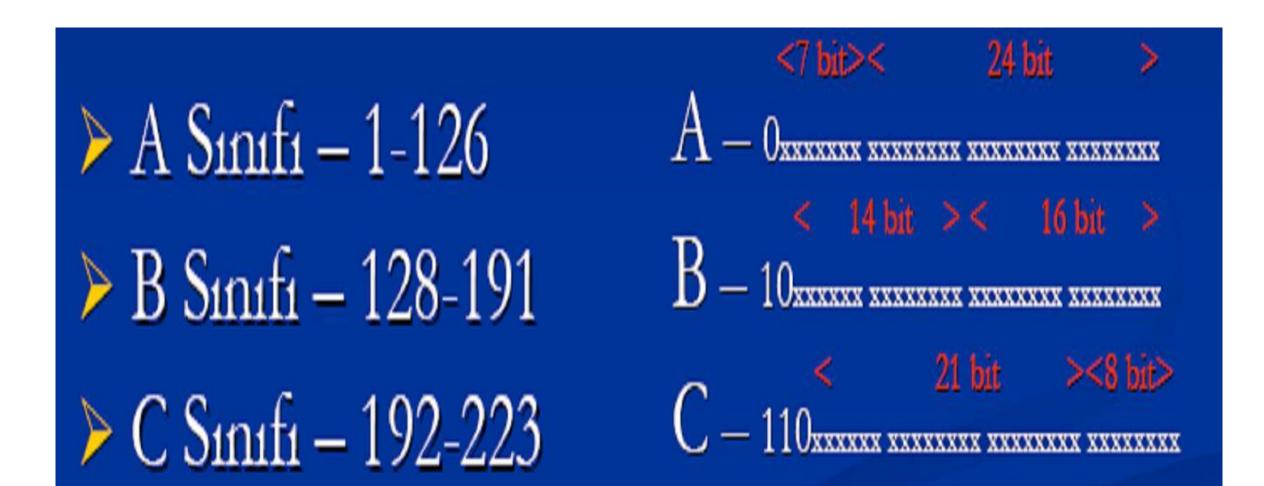
Örnek bir IP adresi:

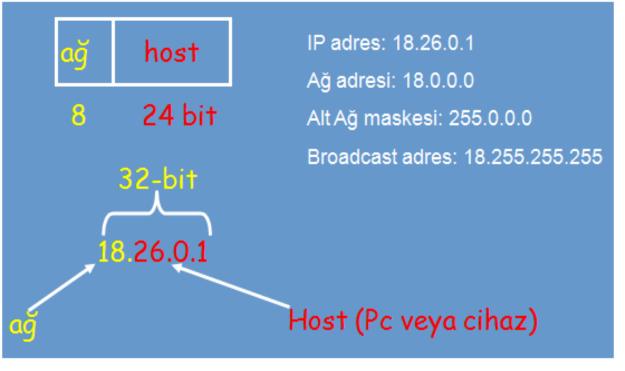
```
128 64 32 16 8 4 2 1 . 128 64 32 16 8 4 2 1 . 128 64 32 16 8 4 2 1 . 128 64 32 16 8 4 2 1
2^8 \ 2^7 \ 2^6 \ 2^5 \ 2^4 \ 2^3 \ 2^2 \ 2^1 \ 2^0 \ . \ 2^8 \ 2^7 \ 2^6 \ 2^5 \ 2^4 \ 2^3 \ 2^2 \ 2^1 \ 2^0 \ . \ 2^8 \ 2^7 \ 2^6 \ 2^5 \ 2^4 \ 2^3 \ 2^2 \ 2^1 \ 2^0 \ . \ 2^8 \ 2^7 \ 2^6 \ 2^5 \ 2^4 \ 2^3 \ 2^2 \ 2^1 \ 2^0
 10000000
                       . 10011100 . 00001110 . 0000111
      128
                                           156
                                                                          14
                             128
                                             32
                                     64
```

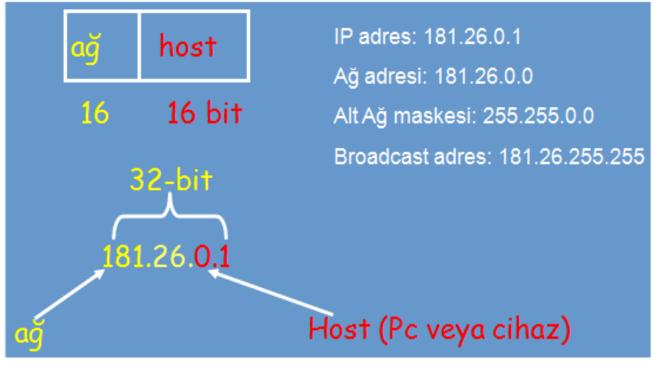
How to convert the binary number 10110011 to the decimal number 179

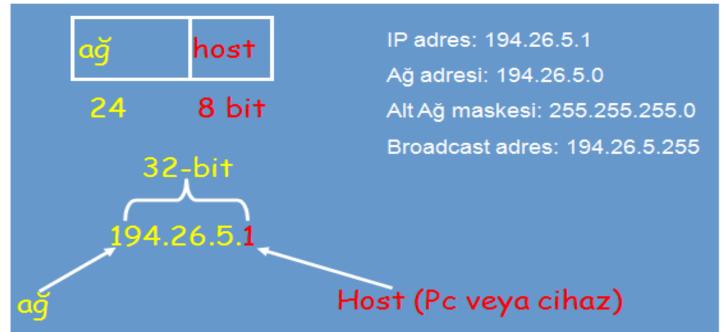

-								
128	64	32	16	8	4	2	1	=
0	1	0	0	0	0	1	1	67
128	64	32	16	8	4	2	1	=
1	1	0	0	0	1	0	0	196
128	64	32	16	8	4	2	1	=
1	0	0	0	0	0	1	0	130
128	64	32	16	8	4	2	1	=
0	0	0	0	1	0	1	0	10

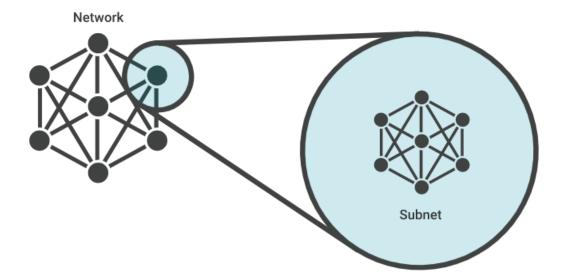

- 0 -> bir ağı göstermektedir
- 255 -> broadcast adres; bir
 ağ içerisindeki tüm PC'ler

Alt Ağ(Subnet) Nedir?

- Küçük gruplara bölünmüş ağlara alt ağ subnet denir.
- Ağ katmanı cihazları adreslemek için kullanılır.
- Ağda bulunan ağ cihazlarının sayısı önem arz etmektedir. Ağda yapılan broadcast uygulamaları cihaz sayısı artıkça band genişliğini zorlar-performans düşer.

Alt Ağlara Bölme Neden Yapılır

- Bu yüzden sayının çok olduğu durumlarda bölerek gruplar oluşturulur.
- Alt ağlara bölerek gruplar oluşturmak;
 - Ağın performansını artırma
 - Adres yönetimini kolaylaştırmak,
 - Güvenlik prosedürlerinin uygulamasını kolaylaştırmal gibi avantajlar sağlar.

Neden hostlar gruplanır?

Performans artırma

Güvenlik

Adres yönetimi için gruplara ayrılır.

- Yönlendiriciler kendilerine gelen yayın paketlerini sadece o portta bırakır diğer portlara yani alt ağlara geçmez bu yüzden alt ağlara ayırma işleminde router kullanılır.
- Cihazların farklı güvenlik seviyeleri. Yönlendirici(router) ve güvenlik duvarı(firewall)cihazları üzerinden yapılır.
- Erişim kontrol listeleri ve politika kuralları bu cihazlar ile belirlenir.
- Farklı ağlarda bulunan cihazlar haberleşmek istendiğinde ağ geçidi(gateway) cihazlardan geçerler. Bu ağ geçit adresleri üzerinden farklı ağlarda bulunan cihazlar haberleşir.

Alt Ağları Hangi Kıstaslara Göre Yaparız

Coğrafi konum

- Kullanıcıların bulunduğu bina, kat, katlardaki bölümlere göre.
- A fakültesi, B fakültesi ya da 1.kat, 2. kat gibi

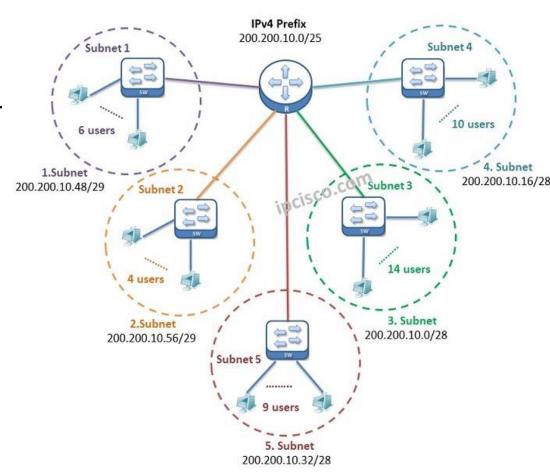
• Kullanım amacı

• Muhasebe, finans, satın alma, ar-ge vb.

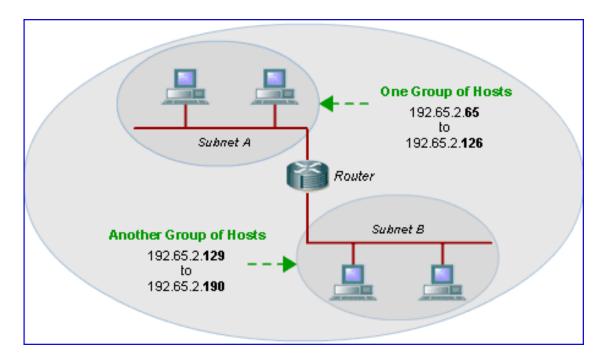
Güvenlik

- Farklı güvenlik seviyesi gerektiren durumlar.
- Sunucular, hoca, öğrenci, misafir bilgisayarları gibi.

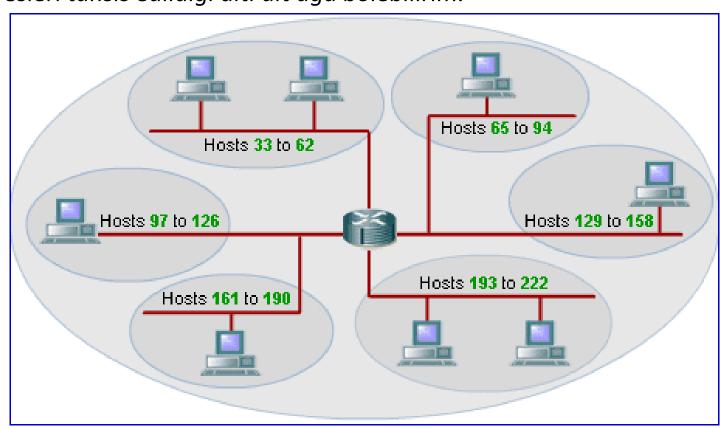
Konularından dolayı alt ağlara bölünür.

- Alt ağ oluşturmaya örnek olarak, C Sınıfı ağ adresi 192.168.2.0 olan bir LAN'ım olduğunu varsayalım .
- Ağı iki alt ağa bölelim,
 - birinci alt ağdaki ana bilgisayarlara 65'den 126'ya kadar IP adresi tahsis edilir
 - ikinci alt ağdaki ana bilgisayarlara 129'dan 190'a kadar IP adresi tahsis edilir.

- Alternatif olarak, ağı,
 - birinci alt ağdaki bilgisayarların 33'ten 62'ye kadar IP adresi,
 - ikinci alt ağdaki bilgisayarlara 65'den 94'e kadar IP adresi ve
 - üçüncü alt ağdaki bilgisayarın IP adresleri tahsis edildiği altı alt ağa bölebilirim.
 - 97'den 126'ya kadar, vb.

Alt Ağ Maskesi (Subnet Mask)

- TCP/IP'nin çalışması için gerekli olan ikinci öğe alt ağ maskesidir.
- Alt ağ maskesi, TCP/IP protokolü tarafından bir ana bilgisayarın yerel alt ağda mı yoksa bir uzak ağda mı bulunduğunu belirlemek için kullanılır.
- TCP/IP protokolünde, IP adresinin ağ ve ana bilgisayar adresleri olarak kullanılan bölümlerin belirlenmesi için alt ağ maskesi adı verilen başka bir 32-bit sayıyla sağlanır.

- Bu örnekte, alt ağ maskesi 255.255.255.0'dır.
- 255 değerinin ikili gösterimde 11111111 olduğu bilinirse bu sayı anlam kazanır; böylece, alt ağ maskesi şudur:

Altağ ve Alt Ağ Maskesi

255 . 255 . 255 . O

11111111.11111111.111111.000000

• IP adresi ve alt ağ maskesi birlikte kullanıldığında, adresin ağ ve ana bilgisayar bölümleri birbirinden ayrılabilir:

11000000.10101000.01111011.10000100 -- IP address (192.168.123.132) 11111111.11111111111111111./00000000 -- Subnet mask (255.255.255.0)

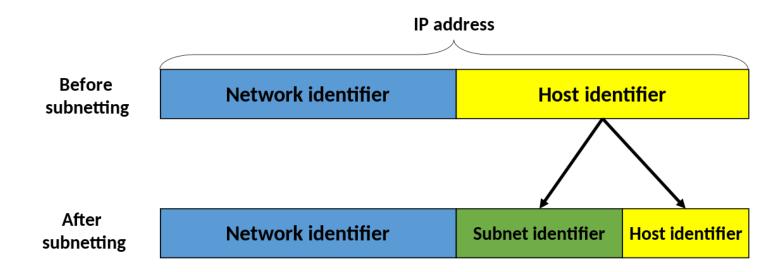
IP ADRESLERİNİ ALT AĞLARA BÖLME (SUBNETTİNG)

 Mevcut tek bir IP adresine sahip olunan ağın kendi içinde alt ağlara bölünmesi işlemdir.

Neden Subnetting yapılır?- Avantajları

- Network trafiğini azaltır.
- Güvenlik ilkelerinin uygulanmasını sağlar
- Network performansını optimize-artırır eder.
- Networkün yönetimini kolaylaştırır.

- Normalde "ağ numarası" ve "host numarasından" oluşan IP adresi alt ağlara bölme işlemi gerçekleştirildiğinde üç parçaya ayrılır.
- Host numarası kendi içinde iki kısma bölünerek ;
- ✓ alt ağ numarası ve
- ✓ host numarasına ayrılır.

- Subnetting (alt ağlara ayırma), çok sıkça kullanılan bir yöntem olup getirdiği birtakım kolaylıklar vardır.
- Büyük bir iletişim ağı alt ağlara ayrılırsa, kontrol edilmesi daha kolaylaşır.
- Bir kuruluş, kendine ait olan B sınıfı adresi alt ağlara bölmek isteyebilir.
- Gerekli düzenlemeleri yaparak bir B sınıfı adresi (örneğin) 255 adet alt adrese ayırabilir.

TCP/IP ile kurulan bir bilgisayar ağında bir bilgisayarı üç parametre ile tanımlarız.

- 1. Bilgisayarın adı
- 2. IP adresi
- 3. MAC adresidir.

Bilgisayarın adı

• Bilgisayar adı kullanıcı tarafından İşletim Sistemi yüklenirken bilgisayara verilen addır. (Bilgisayarlara PAZARLAMA, MUHASEBE, SATIS, ye da ALİ gibi açıklayıcı ve kolay adlar verilmelidir.).

MAC adresi

- Ağ üzerindeki bilgisayarlar ağ kartları aracılığıyla bir biriyle iletişim kurarlar.
- Her bir ağ kartının fiziksel olarak bir MAC adresi vardır.
- Bu üretimi sırasında karta işlenir. MAC adresi ile bilgisayarlar ağ üzerinden kendilerine ulaşan veri paketinin kendilerine gelip gelmediğini anlarlar.
- Bilgisayar paketin ilk bölümü olan alıcı adresindeki MAC adrese bakar ve kendi MAC adresiyle kontrol eder.
- Eğer gelen paket kendine aitse alır, değilse göz ardı eder.

- TCP/IP bakımından ise bir bilgisayarın IP adresi iki kısımdan oluşur:
 - Network ID (Ağ numarası)
 - Host ID (bilgisayar numarası)
- IP adresleri bir bilgisayarı adreslemeyi amaçlayan 32 bitlik bir bilgidir.
 IP adresi her biri onluk sistemde sayı olan 0 ila 255 arasında olan 4
 sayı grubundan oluşur.
- Örneğin: 123.45.35.122 Dörtlü gruplardan her biri 8-bitlik bir Internet adresini belirtir.

• Bir sokak üzerinde yer alan evlerin adresleri gibi, İnternet'e bağlı olan her bilgisayarın da bir IP adresi vardır.

• Bu adres sayesinde bir bilgisayardan diğerine ulaşmak mümkün olur.

- IPv4 adresi 32 bitlik bir yapısı olduğunu kullanıcıların bunu onluk sayı sistemine dönüştürüp kullandığını hatırlayalım;
- Alt kısımda bu dönüşüm açıklanmaktadır.

0 değerlerine 1 değerlerini atayarak 255 üst sınıra kadar çıkacağım.

0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1	1
128	64	32	16	8	4	2	1

Bu sayıların birbirleri ile toplamları sırasıyla aşağıdaki sonucu verecektir:

128 + 64 + 32 + 16 + 8 + 4 + 2 + 1 = 255

0 değerlerine karşılık gelen **1** değerleri, toplama işlemine tabi tutacağımız kısımlar olacaktır ki bu toplam değeri de bize ilgili IP adresinin ilgili Octet'i üzerindeki sayısal karşılığı verecektir.

Buna göre, 192.168.20.10 Decimal IP adresinin Binary karşılığı aşağıdaki gibidir.

1.Octet	2.Octet	3.Octet	4.Octet
11000000 (128+64=192)	10101000 (128+32+8=168)	000 <mark>1</mark> 0100 (16+4=20)	00001010 (8+2=10)
192	168	20	10

İlk cevaplamamız gerek soru!

İki bilgisayarın aynı ağda olduğu nasıl anlaşılır?(Network ID Bulma)

- Network ID(Ağın adı-adresi), IP adresi olarak bir cihaza verilemez.
- Bir grup IP bloğunu temsil eden bölümdür.
- Biz buna ev adresimizi yazarken mahalle adımız ya da şehir ismi olarak düşünebiliriz.
- Host(kullanıcı) kısmı ise kapı numarası olarak düşünülebilir.

- İki ip adresinin aynı ağda olduğu;
 - İp adresi ile alt ağ maske bilgisinin **Ve(AND)** işlemine tabi tutulması sonucu eğer aynı değer elde ediliyorsa aynı ağ grubu içerisinde olduğu anlaşılmaktadır.
 - Alt maskelerinin A sınıfı için 255.0.0.0, B sınıfı için 255.255.0.0, C sınıf için 255.255.2 olduğunu hatırlayalım.
- Bize verilen ip adres bloğundan biz de ihtiyacımız sayıda alt ağ oluşturmak istediğimizde yeni bir alt ağ maskesine ihtiyacımız vardır.

Alt ağa bölme adımları

- Yeni alt ağ maskesini bulmak için elimizdeki ip adres bloğunu kaça bölmek istiyorsak buna bağlı olarak, ip adresindeki host kısmında bulunan bitlerden bir kısmını ağı temsil eden kısma dahil etmemiz gerekiyor
- Bu bitleri bulmak için; 2ⁿ >=Bölünecek ağ sayısı n : bit sayısı
- Not: 2ⁿ -2 olarak da belirlenmektedir.

• Bit sayısı tespit edilince host için kullanılan bitlerden en yüksek değerlikli bitler ağın adı için ayrılır.

• Bu tespit edilen bitler de ağın adını belirleyen bitlere eklenince yeni alt ağ maskesi bulunur

Ağı Temsil Eden Kısmına Dahil Edilecek Bit Sayısı	Oluşan Ağ Sayısı
1	2
2	4
3	8
n	2 ⁿ

A Sınıfı Altağ Maskeleri

.0.0.0 Host Sayısı: 16,777,214

.0.0.0 Hos Sayısı: 33,554,430

.0.0.0 Host Sayısı: 67,108,862

.0.0.0 Host Sayısı: 134,217,726

.0.0.0 Host Sayısı: 268,435,454

.0.0.0 Host Sayısı: 536,870,910

.0.0.0 Host Sayısı: 1,073,741,822

.0.0.0 Host Sayısı: 2,147,483,648

B Sınıfı Altağ Maskeleri

255.**255**.0.0 Host Sayısı: 65,534

11111111.**11111111**.00000000.00000000 /**16**

255.**254**.0.0 Host Sayısı: 131,070

11111111.1111110.00000000.000000000 /15

255.**252**.0.0 Host Sayısı: 262,142

11111111.11111100.00000000.000000000 /14

255.**248**.0.0 Host Sayısı: 524,286

11111111.**11111**000.00000000.00000000 /13

255.248.0.0 Host Sayısı: 524,286

11111111.11111000.00000000.000000000/13

255.**240**.0.0 Host Sayısı: 1,048,574

11111111.**1111**0000.00000000.00000000 /12

255.**224**.0.0 Host Sayısı: 2,097,150

1111111.11100000.00000000.000000000/11

255.**192**.0.0 Host Sayısı: 4,194,302

11111111.**11**000000.00000000.00000000 /10

255.128.0.0 Host Sayısı: 8,388,606

C Sınıfı Altağ Maskeleri

255.255.255.0 Host Sayısı: 254

11111111.11111111.11111111.00000000 /24

255.255.**254**.0 Host Sayısı: 510

11111111.11111111.**1111111**0.00000000 /23

255.255.252.0 Host Sayısı: 1022

11111111.11111111.**111111**00.00000000 /22

255.255.**248**.0 Host Sayısı: 2046

11111111.11111111.11111000.00000000 /21

255.255.**240**.0 Host Sayısı: 4094

11111111.11111111.**1111**0000.00000000 /20

255.255.**224**.0 Host Sayısı: 8190

11111111.1111111.**111**00000.00000000 /19

255.255.**192**.0 Host Sayısı: 16,382

11111111.11111111.**11**000000.00000000 /18

255.255.**128**.0 Host Sayısı: 32,766

11111111.11111111.10000000.000000000 /17

Örnek

- 192.168.1.0 ağını 3 subnete bölme
- 3 Subnet için 2 bit ödünç alınmalıdır. Böylece 4 Subnet oluşur.
- Adres 192.168.1.0
- Subnet mask 255.255.255.0

11111111. 11111111. 11111111. 11000000 : 255.255.255.192

256/4=64 adres her subnette

192.168.1.0 →	Network Ad.)	
192.168.1.63	Broadcast Ad.	}	1. Subnet
192.168.1.64 →	Network Ad.		2 Subnet
192.168.1.64 → 192.168.1.127→	Broadcast Ad.	ſ	2. Subfict
192.168.1.128-	Network Ad.)	2 0 1
192.168.1.128 → 192.168.1.191 →	Broadcast Ad.		3. Subnet
192.168.1.192-	Network Ad.)	
192.168.1.255	Broadcast Ad.	}	4. Subnet
		'	

	Network Ad	Host İlk IP	Host Son IP	Broadcast Ad
1. Subnet	192.168.1.0	192.168.1.1	192.168.1.62	192.168.1.63
2. Subnet	192.168.1.64	192.168.1.65	192.168.1.126	192.168.1.127
3. Subnet	192.168.1.128	192.168.1.129	192.168.1.190	192.168.1.191
4. Subnet	192.168.1.192	192.168.1.193	192.168.1.254	192.168.1.255

<u>Bir örnek yapalım:</u>

130.32.0.0/16 ip adres bloğunun 3 adet alt ağa bölelim.

Ağ adresleme için gerekli bit sayısını bulalım;

$$2^{n} >= 3 => n=2$$

00	0
01	1
10	2
11	3

İp adres aralığını ikili olarak yazalım,

130 . 32 . 0 . 0

10000010.00100000.00000000.0000000

B sınıfı ip adres türüdür.

✓ B sınıfı olduğu için alt ağ maskesi

255.255.0.0

Yeni alt ağ maskesi bulalım

• Eski B alt ağ maskesi 255.255.0.0

11111111.1111111.00000000.0000000

• Yeni alt ağ maskesi 255.255.**192**.0

Yeni alt ağların bilgileri

1 nolu ağ için

10000010 .00100000.**00**0000000.00000000 Ağın Adı 130.32.0.0 10000010 .00100000.**00**000000.00000001 ilk ip 130.32.0.1 10000010 .00100000.**00**111111.11111110 son ip 130.32.63.254 10000010 .00100000.**00**111111.11111111 broadcast 130.32.63.255

2 nolu ağ için

- 10000010 .00100000. **01**000000.00000000 Ağın Adı 130.32.64.0
- 10000010 .00100000.01 ilk ip 130.32.64.1
- 10000010 .00100000. **01**111111111111110 son ip 130.32.127.254
- 10000010.00100000.**01**1111111.1111111 broadcast 130.32.127.255

3 nolu ağ için

- 10000010 .00100000. **10**000000.00000000 Ağın Adı 130.32.128.0
- 10000010 .00100000. **10**000000.00000001 ilk ip 130.32.128.1
- 10000010 .00100000. **10**11111111111110 son ip 130.32.191.254
- 10000010 .00100000. **10**11111111111111 broadcast 130.32.191.255

4 nolu ağ için(Kullanılmayacak)

- 10000010 .00100000. **11**000000.00000000 Ağın Adı 130.32.192.0
- 10000010 .00100000. **11**000000.00000001 ilk ip 130.32.192.1
- 10000010 .00100000. **11**11111111111110 son ip 130.32.255.254
- 10000010 .00100000. **11**11111111111111 broadcast 130.32.255.255

Ağlar	Ağın Adını Temsil	Hostlara	Hostlara	Broadcast adresi
	Eden IP	verilebilecek ilk IP	verilebilecek son IP	
1	130.32.0.0	130.32.0.1	130.32.63.254	130.32.63.255
2	130.32.64.0	130.32.64.1	130.32.127.254	130.32.127.255
3	130.32.128.1	130.32.128.1	130.32.191.254	130.32.191.255
4	130.32.192.0	130.32.192.1	130.32.255.254	130.32.255.255

2 nolu ağda rasgele iki ip seçip(130.32.90.5 ve 130.32.120.36) alt ağ maskesi ile Ve işlemine tabi tutup aynı sonucuna bakalım. Sonuca göre aynı ağda olup olmadıklarına bakalım;

10000010.00100000.01100100.00000101

11111111.11111111.**11**000000.00000000

Ve işlemi sonucu

10000010.00100000.01000000.00000000

11111111.111111111.011111000.00100100

11111111.11111111.**11**000000.00000000

Ve işlemi sonucu

10000010.00100000.01000000.00000000

130.32.90.5 ip adresi

255.255.**192**.0 subnet mask

130.32.64.0

ağın adı

130.32.120.36

ip adresi

255.255.**192**.0 subnet mask

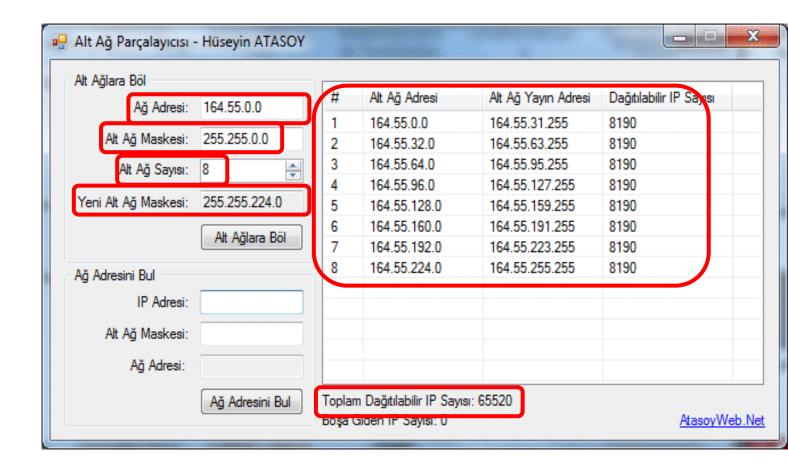
130.32.64.0

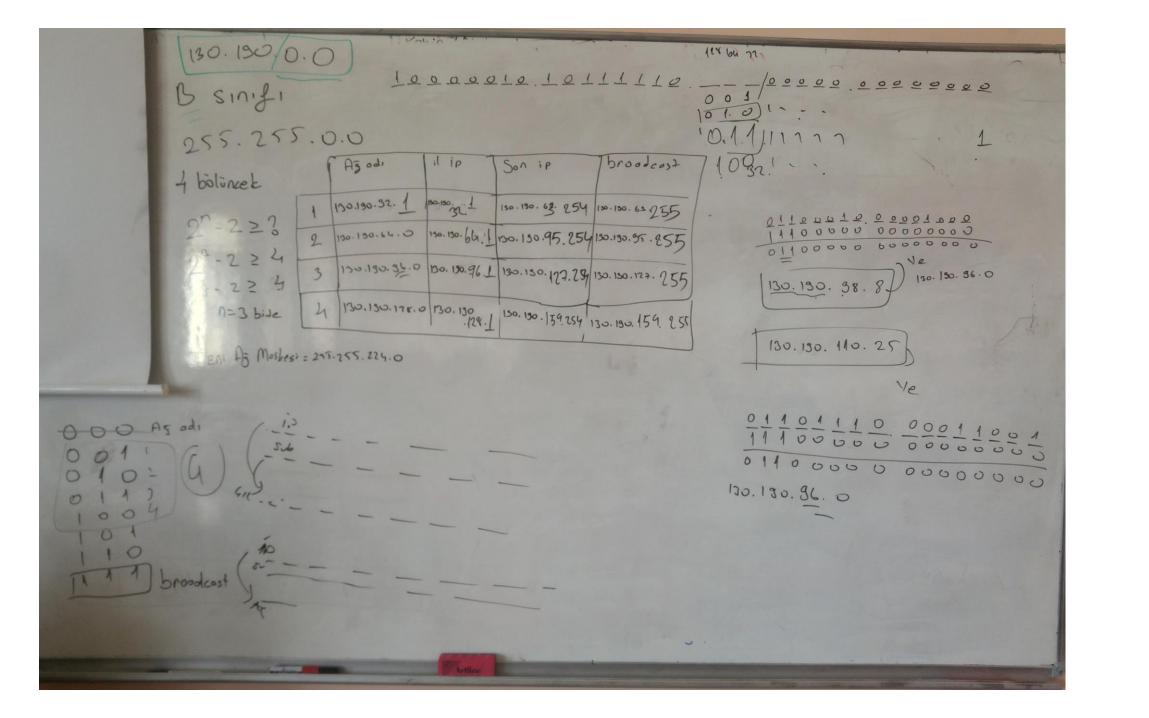
ağın adı

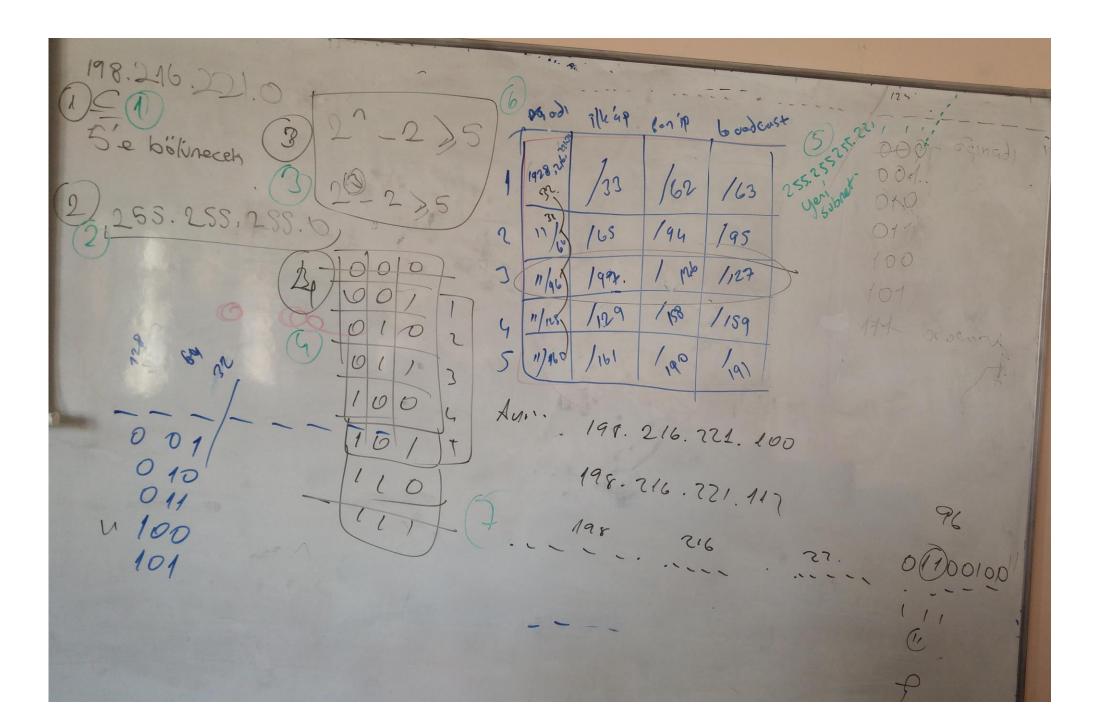
ağın adı ikisininde aynı olduğundan aynı ağdadır diyebiliriz

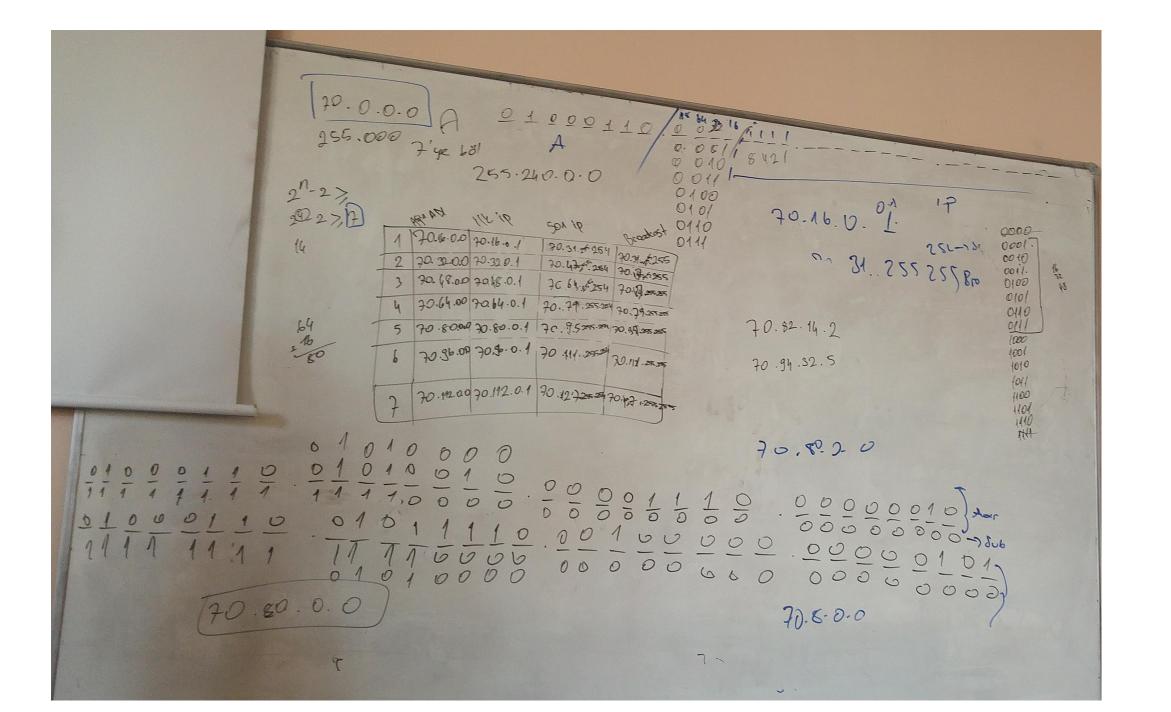
Başka bir örnek

B sınıfı ip adresi

ip = 202.68.76.5 adresine sahip ağı 10 alt ağa bölelim

```
ip = 202.68.76.5 (c sinifi)
alt ağ maskesi= 255.255.255.0
broadcast = 202.68.76.255
ağ adı = 202.68.76.0
------ . / ----/----
network } {host}
```

```
0-0000
                                                             1-0001
Onlu sayı sistemi 200 . 68 . 76 . 0
                                                             2-0010
ikili sayı sistemi = 11001000.01000100.01001100.00000000
                                                             3-0011
                                                             4-0100
2^{n} >= 10 => 2^{4} => (n=4)
                                                             5-0101
                                                             6-0110
                                                             7-0111
                                                             8-1000
                                                             9-1001
```

Her ağda kullanılabilecek ip sayısı: $2^4 - 2 = 14$ host ip yeni alt ağ maskesi = 255.255.255.240

SIRA NO	AĞ ADI	İLK İP	SON İP	BROADCAST
0	202.68.76.0	202.68.76.1	202.68.76.14	202.68.76.15
1	202.68.76.16	202.68.76.17	202.68.76.30	202.68.76.31
2	202.68.76.32	202.68.76.33	202.68.76.46	202.68.76.47
3	202.68.76.48	202.68.76.49	202.68.76.62	202.68.76.63
4	202.68.76.64	202.68.76.65	202.68.76.78	202.68.76.79
5	202.68.76.80	202.68.76.81	202.68.76.94	202.68.76.95
6	202.68.76.96	202.68.76.97	202.68.76.110	202.68.76.111
7	202.68.76.112	202.68.76.113	202.68.76.126	202.68.76.127
8	202.68.76.128	202.68.76.129	202.68.76.142	202.68.76.143
9	202.68.76.144	202.68.76.145	202.68.76.158	202.68.76.159

4 nolu ağdan iki ip adresi ile kontrol edelim

```
• 202.68.76.66 | 01000010 -> ip
11110000 -> subnet
+_____
01000000 ->200.68.76.64
```

```
    202.68.76.73 | 01001001 -> ip
    11110000 -> subnet
    +_____
    01000000 ->200.68.76.64
```

Örnek:

• /17 olarak gösterilen ağın alt ağa maskesi nedir?

Çözüm:

1111 1111 . 1111 1111 . 1000 0000 . 0000 0000

255 . 255 . 128 . 0 --> Alt ağ

Kaynaklar

- https://www.firatboyan.com/ip-ve-subnetting-kavrami.aspx
- http://www.atasoyweb.net/Alt-Ag-Parcalayici
- http://units.folder101.com/cisco/sem1/Notes/ch10-routing/subnetting.htm